BRITISH COLUMBIA | HealthLinkBC

Punjabi - Number 49d
September 2025

ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਕਲੋਰੀਨੇਸ਼ਨ ਦੇ ਤੱਥ

Drinking water chlorination facts

ਕਲੋਰੀਨ ਕੀ ਹੈ?

ਕਲੋਰੀਨ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਮ ਤੱਤ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਸਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੂਜੇ ਤੱਤਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਕਲੋਰੀਨ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਡੀਅਮ ਕਲੋਰਾਈਡ, ਜਾਂ ਨਮਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਨਮਕ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਤੁਹਾਡੇ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਲੋਰੀਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਭ ਤੋਂ ਆਮ ਤੱਤ ਹਨ।

ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਕਲੋਰੀਨ ਕਿਉਂ ਮਿਲਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?

ਕਲੋਰੀਨ ਇੱਕ ਬਹੁਪੱਖੀ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਹੈ ਜੋ ਕਈ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਬੈਕਟੀਰੀਆ, ਵਾਇਰਸ ਅਤੇ ਪਰਜੀਵੀਆਂ (ਰੋਗਾਣੂਆਂ) ਨੂੰ ਮਾਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਲਾਗਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੁਝ ਲਾਗਾਂ ਗੰਭੀਰ ਬਿਮਾਰੀ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਬਣ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਾਣੀ ਦੇ ਸਪਲਾਇਰ ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਕਲੋਰੀਨ ਵਾਲੇ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਮਿਲਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਲਾਗਾਂ ਬਾਰੇ ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ, HealthLinkBC File #49a ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਰਾਹੀਂ ਫੈਲਣ ਵਾਲੇ ਵਿਗਾੜ 'ਤੇ ਜਾਓ।

ਕੀਟਾਣੂ-ਰਹਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਾਣੀ ਵੰਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਰਾਹੀਂ ਪਾਈਪਾਂ ਦੇ ਨੈੱਟਵਰਕ ਰਾਹੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਘਰ ਤੱਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਪਾਈਪ ਲੀਕ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਟੁੱਟ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਦੂਸ਼ਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕਲੋਰੀਨ ਦਾ ਹੋਰ ਕੀਟਾਣੂ-ਰਹਿਤ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਇੱਕ ਫਾਇਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਗੰਦਗੀ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਤੁਹਾਡੀ ਟੂਟੀ ਤੱਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਰੈਜ਼ੀਡੂਅਲ ਜਾਂ ਸੈਕੰਡਰੀ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਰੋਗਾਣੂ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਲੋਰੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿੰਨੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ?

ਕਲੋਰੀਨ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 1908 ਵਿੱਚ ਉੱਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। 1920 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਤੱਕ, ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਲੋਰੀਨ ਵਾਲੇ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਲਾਗਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟਾਈਫਾਈਡ ਬੁਖਾਰ ਅਤੇ ਹੈਜ਼ਾ, ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਕਮੀ ਆਈ। ਬਾਲ ਮੌਤ ਦਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਮੀ ਆਈ।

ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸ਼ਹਿਰ ਜਾਂ ਕਸਬੇ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਲੋਰੀਨ ਵਾਲੇ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਕਲੋਰੀਨ ਕਿਵੇਂ ਮਿਲਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?

ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਲੋਰੀਨ ਵਾਲੇ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਉਤਪਾਦ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਤਪਾਦ ਠੋਸ, ਤਰਲ ਜਾਂ ਗੈਸੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਸਾਰੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ "ਕਲੋਰੀਨ" ਦੀ ਆਮ ਲੇਬਲਿੰਗ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਤੁਹਾਡਾ ਪਾਣੀ ਸਪਲਾਇਰ ਤੁਹਾਡੇ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਤਪਾਦ ਦੀ ਚੋਣ ਕਈ ਕਾਰਕਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੀਮਤ, ਪਾਣੀ ਦੇ ਸਰੋਤ, ਪਾਣੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਆਕਾਰ ਅਤੇ ਕੀ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਕੀ ਮੇਰਾ ਪਾਣੀ ਸਪਲਾਇਰ ਮੇਰੇ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਰੋਗਾਣੂ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵਰਤ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਰੋਗਾਣੂ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਲਟਰਾਵਾਇਲਟ (UV) ਰੋਸ਼ਨੀ ਅਤੇ ਓਜ਼ੋਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਈਪਾਂ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਜਿੱਥੋਂ ਪਾਣੀ ਲੰਘਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਕਲੋਰੀਨ ਵਾਲੇ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਹੋਰ ਇਲਾਜਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਲੋਰੀਨ ਵਾਲੇ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣਾ ਆਸਾਨ ਅਤੇ ਘੱਟ ਮਹਿੰਗਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਘਰਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਬਿਹਤਰ ਵਿਕਲਪ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ

ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਫੰਡਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਣੀ ਸਪਲਾਈ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਤਰਜੀਹੀ ਵਿਕਲਪ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਕਲੋਰੀਨ ਦੀ ਗੰਧ ਜਾਂ ਸੁਆਦ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਫਿਲਟਰ ਸਿਸਟਮ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਿੱਚਰ ਫਿਲਟਰ) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਕਲੋਰੀਨ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਉਬਾਲ ਸਕਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਗੰਧ ਅਤੇ ਸੁਆਦ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸਨੂੰ ਠੰਡਾ ਹੋਣ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਖੂਹ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਸਧਾਰਨ ਕਲੋਰੀਨੇਸ਼ਨ ਵਿਧੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਰੋਗਾਣੂ ਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:

- ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਖੂਹ ਬਣਾਉਣ 'ਤੇ
- ਮੌਜੂਦਾ ਖੂਹ ਨੂੰ ਬਦਲਣ 'ਤੇ
- ਖੂਹ ਪੰਪ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ, ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਜਾਂ ਮੁਰੰਮਤ 'ਤੇ
- ਖੂਹ ਕੋਲੀਫਾਰਮ ਜਾਂ *ਈ. ਕੋਲਾਈ* ਲਈ ਪੌਜ਼ਿਟਿਵ ਟੈਸਟ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਖੂਹ ਦੇ ਪਾਣੀ ਲਈ ਸਰਲ ਕਲੋਰੀਨੇਸ਼ਨ ਵਿਧੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ, ਵਾਤਾਵਰਣ ਮੰਤਰਾਲੇ - ਪਾਣੀ ਦੇ ਖੂਹ ਦੀ ਕੀਟਾਣੂ-ਰਹਿਤ ਕਰਨਾ (Ministry of Environment - Water Well Disinfection) (PDF, 3.5MB) 'ਤੇ ਜਾਓ।

ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਜਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭੂਚਾਲ ਅਤੇ ਜੰਗਲ ਦੀ ਅੱਗ ਪਾਣੀ ਸਪਲਾਈ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਲੋਰੀਨ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਆਸਾਨ ਤਰੀਕਾ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਰੋਗਾਣੂ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਘਰੇਲੂ ਬਲੀਚ (ਕਲੋਰੀਨ) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਤਰੀਕੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨ ਲਈ, HealthLinkBC File #49b ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਰੋਗਾਣੂ ਮੁਕਤ ਕਰਨਾ 'ਤੇ ਜਾਓ।

ਕੀ ਮੇਰੇ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾਇਆ ਗਿਆ ਕਲੋਰੀਨ ਮੈਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗਾੜ੍ਹੇਪਣ ਵਿੱਚ ਕਲੋਰੀਨ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਰੋਗਾਣੂ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਕਲੋਰੀਨ ਵਾਲੇ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹੈ।

ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕਨੇਡੀਅਨਾਂ ਦੇ ਟੂਟੀ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਕਲੋਰੀਨ ਦਾ ਪੱਧਰ 2 ਮਿਲੀਗ੍ਰਾਮ/ਲੀਟਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਕਲੋਰੀਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਤ ਹੋ, ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸਥਾਨਕ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਕੀ ਕਲੋਰੀਨ ਦੇ ਉਪ-ਉਤਪਾਦ ਮੈਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦੇ ਹਨ?

ਜਦੋਂ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਕਲੋਰੀਨ ਮਿਲਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੈਵਿਕ ਸਮੱਗਰੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਲੋਰੀਨ ਦੇ ਉਪ-ਉਤਪਾਦ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਹੈਲਥ ਕੈਨੇਡਾ ਮਨੁੱਖੀ ਸਿਹਤ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦੇ ਜੋਖਮ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਕਲੋਰੀਨ ਦੇ ਉਪ-ਉਤਪਾਦਾਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਕਲੋਰੀਨ ਮਿਲਾਉਣ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਹੋਰ ਕੀਟਾਣੂਨਾਸ਼ਕ ਉਪਲਬਧ ਹਨ, ਪਰ ਕਲੋਰੀਨ ਪਾਣੀ ਦੇ ਇਲਾਜ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਪਸੰਦ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਗਿਆਨਕ ਅੰਕੜੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਲੋਰੀਨੇਸ਼ਨ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਉਪ-ਉਤਪਾਦਾਂ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਹਤ ਜੋਖਮ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ।